Ons kenmerk
40274-2025
Behandeld door
S Timmer
Doorkiesnummer
14 0591
Bijlage
1

Datum
10 juni 2025
Onderwerp
Voortgang Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)

Gemeenteraad Borger-Odoorn

Geachte leden van de raad,

Zoals toegezegd tijdens de raadsvergadering van 7 november 2024 informeren wij u hierbij over de voortgang van het programma ‘Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)’ in onze gemeente.
In 2024 heeft Borger-Odoorn zich aangemeld als OKO-gemeente bij het Trimbos-instituut. In de eerste fase van het implementatietraject hebben we onderzocht hoe de OKO-aanpak binnen onze gemeente vorm kan krijgen en welke randvoorwaarden daarvoor nodig zijn. Daarbij hebben we advies ingewonnen van het Trimbos-instituut, GGD Drenthe en diverse lokale partners (o.a. middelbare scholen). Ook zijn we op werkbezoek geweest bij OKO-gemeente Hardenberg en zijn er gesprekken gevoerd met de gemeenten Opsterland en Hattem.
Uit de inventarisatie is gebleken dat we al veel doen vanuit de OKO-filosofie en/of gedachte. Werken volgens de officiële OKO-structuur biedt een overkoepelend kader dat samenhang creëert tussen bestaande en toekomstige activiteiten.

Hieronder vindt u een overzicht van wat we al doen, gevolgd door de belangrijkste bevindingen uit de inventarisatie.

Werken vanuit de OKO-gedachte: Wat doen we al?

In Borger-Odoorn hebben we al een goede basis en structuur waar we veel elementen uit de OKO-aanpak aan kunnen verbinden. Lokale partners en de gemeente werken nu al veel samen om te zorgen dat jongeren opgroeien in een kansrijke omgeving. Voorbeelden hiervan zijn:

- De uitvoering van het sport- en gezondheidsakkoord
- Het project BackPack
- De inzet op alcoholpreventie
- De uitvoering van de LEJA-doelstellingen, zoals de Gezonde Schoolaanpak
- De inzet van de buurtsportcoaches, jongerenwerk en de kansencoaches
- Uitvoering geven aan de visie Bewegen in de Openbare Ruimte (BIOR)

Leefstijlonderzoek Borger-Odoorn
Eens in de vier jaar voeren we ons eigen leefstijlonderzoek uit. Het doel van het leefstijlonderzoek is om inzicht te verkrijgen in de gezondheid van onze inwoners om zo te kunnen bepalen waar de speerpunten liggen voor (eventueel) nieuw beleid. Dit onderzoek ligt in de vierjarige cyclus tussen twee GGD- jeugdgezondheidsmonitors in. Daardoor hebben we om de twee jaar data van onze jongeren en monitoren we al in korte periodes.
De volgende GGD-Jeugdgezondheidsmonitor is vervroegd en staat op de planning voor 2026. De Jeugdgezondheidsmonitor valt dit jaar daardoor tegelijk met ons eigen Leefstijlonderzoek. We overwegen om het Leefstijlonderzoek te verplaatsen naar 2028. Een voordeel hiervan is dat het Leefstijlonderzoek mogelijk gebruikt kan worden voor een extra OKO-tussenmeting. Verderop in deze brief leest u daar meer over.

OKO als thema binnen GALA en LEJA
OKO is één van de thema's binnen het Gezond en Actief Leven akkoord (GALA). OKO richt zich op jongeren van -9 maand tot 21 jaar. Het doel van OKO is dat jongeren opgroeien in goede lichamelijke en mentale gezondheid. En dat zij grip hebben én houden op hun leven en de toekomst. Dat doen we door met elkaar een positieve leefomgeving te vormen voor jongeren, thuis, op school en in de vrije tijd.
Ook is OKO als apart thema opgenomen in de uitvoeringsplannen van de Lokaal Educatieve Jeugd Agenda (LEJA). Aan het thema moet nog verder vorm en inhoud gegeven worden. De komende periode wordt daar samen met partners aan gewerkt. Dit geheel in lijn met de OKO-gedachte: Kansrijk opgroeien in Borger-Odoorn.

Werkbezoeken en inzichten

Uit de gesprekken met andere OKO-gemeenten blijkt dat er veel overeenkomsten zijn met de werkwijze van Borger-Odoorn. Zo als eerder aangegeven werken wij op veel terreinen al volgens de OKO-filosofie: we richten ons op het creëren van een positieve leefomgeving en zetten in op preventie in plaats van probleembeheersing. Onze inzet op sport, cultuur en alcoholpreventie bevestigt dat we op de juiste weg zijn.
Een belangrijk onderdeel van de OKO-aanpak is het kort-cyclisch meten: het regelmatig verzamelen van gegevens van jongeren vanaf 12 jaar via middelbare scholen. Deze methode werkt goed in gemeenten waar jongeren binnen de gemeentegrenzen naar school gaan, zoals in Hardenberg. In gemeenten als Hattem en Opsterland – en ook in Borger-Odoorn – is dat

lastiger, omdat een groot deel van de jongeren buiten de gemeente naar school gaan. Elke gemeente kent zijn eigen uitdagingen wat vraagt om een specifieke aanpak.
De gesprekken hebben ons inzicht gegeven in welke elementen uit de OKO-aanpak goed en minder goed toepasbaar zijn in Borger-Odoorn.

Uitdagingen implementatie OKO

Kort-cyclisch meten
De GGD voert elke vier jaar de Jeugdgezondheidsmonitor uit. Bij deelname aan het OKO-traject komt daar een extra meting bij. Daardoor is er elke twee jaar data beschikbaar. Beide metingen bevatten OKO-vragen, waardoor je over een kortere periode trendanalyses hebt. De vragenlijsten worden verspreid via de middelbare scholen.
Het verzamelen van OKO relevante data is goed mogelijk via de reguliere Jeugdgezondheidsmonitor. Dit geldt niet voor de extra monitor. De GGD geeft aan dat de monitor kan niet worden ingevuld door leerlingen die buiten de gemeente- en provinciegrenzen naar middelbare school gaan. Tenzij die school in een OKO-gemeente staat. In Borger-Odoorn gaat 91% van onze jongeren naar 18 verschillende plaatsen buiten de gemeente- en provinciegrenzen naar school. Geen enkele omliggende gemeente is OKO-gemeente. Data verzamelen via de officiële OKO-structuur is daardoor niet mogelijk.
In overleg met o.a. het Trimbos-instituut en GGD Drenthe onderzoeken we welke andere mogelijkheden er zijn om voldoende OKO relevante data te verzamelen. Eén van de opties is om de OKO-vragen mee te nemen in ons eigen Leefstijlonderzoek. Bij het Leefstijlonderzoek worden de vragenlijsten naar het postadres verstuurd. Deze optie gaan we verder onderzoeken.

Uitvoering en kosten implementatie
Om de implementatie van OKO goed te laten verlopen is een gefaseerde aanpak nodig. De komende periode zetten we in op het benaderen van samenwerkingspartners en het vormen van een coalitie. In 2026 willen we de eerste OKO-vragen meenemen in de Jeugdgezondheidsmonitor van de GGD.
Om de implementatie van OKO verder goed te laten slagen zijn meerjarige middelen nodig. Ook de middelen komen gefaseerd en zijn afhankelijk van wat in onze gemeente nodig is. Denk aan:

- Ondersteuning vanuit het Trimbos-instituut
- Kosten uitbreiding GGD-monitor
- Het aanstellen van een projectleider
- Ondersteuning projectleider
- Optioneel: Een aanvullend activiteitenbudget.

Omdat het beoogde resultaat op de langere termijn wordt verwacht, verbindt je je als gemeente voor ten minste 4 jaar aan het OKO-implementatietraject
De kosten behorende bij de eerste fase van het implementatieproces worden gedekt uit bestaande budgetten. Zodra inzichtelijk is welke middelen er aanvullend nodig zijn, komen we er bij uw raad op terug.
Een overzicht van de geschatte kosten per jaar is meegestuurd in bijlage 1.

Vervolg OKO in Borger-Odoorn

De komende periode richten we ons op het verder uitwerken van de plannen voor de implementatie van OKO. De OKO-werkwijze en gedachtegoed passen goed bij de gemeente

Borger-Odoorn. Volledige toepassing van de OKO-methodiek is op dit moment niet haalbaar, met name vanwege de beperkingen rondom het kort-cyclisch meten. Dat neemt niet weg dat we ook zonder deze manier van meten goed uitvoering kunnen geven aan OKO. Wel zijn de benodigde financiële middelen essentieel om de aanpak verder vorm te kunnen geven. Indien aanvullende middelen nodig zijn, zullen wij dit aan u voorleggen.
In de tussentijd blijven we ons inzetten op het voortzetten en versterken van onze eigen aanpak, die goed aansluit bij de OKO-gedachte: Preventief, verbindend en gericht op een positieve leefomgeving voor jongeren.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Borger-Odoorn,

de secretaris,	de burgemeester,
	
E.W. Bennema	mr. J. Seton